

Skaperverkets dag 2009

Idé-katalog (pr. 28.5.09)

Den norske kirkes nord/sør-informasjon (KUI), Kirkerådet, Mellomkirkelig råd, Global info (Norges Kristne Råd) og Kirkens Nødhjelp oppfordrer fortsatt menigheter og organisasjoner til å markere eller feire **Skaperverkets dag** – i forbindelse med en gudstjeneste og gjerne i tillegg til andre lokale arrangementer.

Her følger et lite idé-katalog som forhåpentlig kan inspirere til bruk og videre kreativ tenkning.

Send gjerne inn informasjon om deres lokale tiltak og nye ideer til evt. bruk for andre.

Med vennlig hilsen

Estrid Hessellund, KUI (eh@kirken.no)

Kristine Hovland Hofseth, Global info (kfh@norkr.no)

Heidi Bye, Kirkens Nødhjelp (hbb@nca.no)

1. Gudstjeneste

- *Grønn kirkebok* inneholder mange gudstjenesteideer og forslag til liturgiske byggeklosser med skaperverk, klima, forbruk og rettferd som tema. Fås hos www.iko.no og www.kui.no
- *Forbønn i fire himmelretninger*

I Forslag til liturgi for hovedgudstjeneste i Den norske kirke, s.115, finnes mal for en slik forbønn.

Her følger et eksempel, utarbeidet til gudstjeneste i Maridalsruinene, Oslo, 24.5.2009 i forbindelse med konferansen "Tro til forandring".

FORBØNN I FIRE HIMMELRETNINGER

Menigheten reiser seg og vender seg i den angitte himmelretning.

1. Øst

L: Vi vender oss mot øst og ber for våre søsken der.

En ber:

Gode Gud, vi ber for ofrene for krigen på Sri Lanka og om at landet må få varig fred med rettferdighet for alle. Vi ber også for dem som er rammet av flom i Bangladesh og havstigning rundt øyene i Stillehavet. Du ser katastrofene som rammer denne delen av verden. Gi håp og lindring i nøden, og vis oss hvordan vi kan være med å hindre at krisene blir større.

Gud, vi ber deg,

Alle (synger):

Din vilje skje, din vilje skje, din vilje skje på jorden, å Gud (Syng håp 29)

2. Vest

L: Vi vender oss mot vest og ber for våre søsken der.

En ber:

Rettferdighetens Gud, vi ber for regnskogen i Sør-Amerika, og artsmangfoldet som du har skapt der. Hjelp oss til å bevare dette etter din vilje. Vi ber for urbefolkningen som kjenner sine landområder og sitt livsgrunnlag truet.

Mange mennesker i Brasil og nabolandene er urolige for økende tørke. Beskytt dem, og vis oss hvordan vi kan være med å hindre at krisene blir større.

Gud, vi ber deg,

Alle (synger):

Din vilje skje, din vilje skje, din vilje skje på jorden, å Gud

3. Sør

L: Vi vender oss mot sør og ber for våre søsken der.

En ber:

Håpets Gud, vi tenker på folkene som får leveområdene sine ødelagt på grunn av ørkenspredning – i Kenya og i andre land i Afrika. Vern folk og dyr mot tørke, lidelser og død. Gi håp til dem som er rammet, og styrke til dem som arbeider for å stoppe utviklingen. Vis oss hvordan vi kan være med å hindre at krisene blir større.

Gud, vi ber deg,

Alle (synger):

Din vilje skje, din vilje skje, din vilje skje på jorden, å Gud

4. Nord

L: Vi vender oss mot nord, mot vår egen del av verden.

En ber:

Livets Gud, vi takker deg for at vi lever i et land med mye vakker natur, og med rikelig tilgang til rent vann. Vi er urolige for isbreene som smelter, for fjellrevens og villreinens livsvilkår og fiskebestanden i havet. La oss forstå at det å verne om ditt skaperverk også er å tjene deg.

Gi våre politikere vilje og mot til å ta klimatrusselen på alvor. Hjelp oss til å bidra til å løse miljøutfordringer i vårt eget land og i andre deler av verden. Lær oss til ikke bare å gjøre det som tjener oss selv, men å følge den veien du viser oss.

Gud, vi ber deg,

Alle (synger):

Din vilje skje, din vilje skje, din vilje skje på jorden, å Gud

Fadervår (leses av alle)

Bøn for jorda

L: Herre, takk for jorda og alt som bur på henne.
Hjelp oss å ta ansvar for skaparverket.

A: Hjelp oss å ta vare på det du har skapt.

L: La dyreslaga du har skapt, få det dei treng for å leva.
La fuglane fly fritt under himmelen.

A: Hjelp oss å ta vare på alt du har skapt.

L: Hjelp oss å halda lufta rein,
slik at komande generasjonar får luft nok å pusta i.

Hjelp oss å ta vare på drikkevandet
slik at me og dei som ennå ikkje er fødde,
trygt kan få drikka det vatnet me treng.

A: Hjelp oss å ta vare på alt du har skapt.

L: La havet haldast reint nok til at fiskane framleis kan symja der.
Hjelp oss å forvalta havet slik at det kan vera matkammer for komande slekter, og
hjelp oss å forvalta jorda slik at ho kan gje mat nok til alle.

A: Hjelp oss å ta vare på alt du har skapt.

L: Hjelp oss å tala jorda si sak i ei verd der skaparverket er hardt pressa.

Hjelp oss å ta kloke valg, óg når det kostar oss mindre å velja feil.

Hjelp oss å ta vare på kvarandre og kjempa for rettferd for alle menneske.

A: Hjelp oss å ta vare på alt du har skapt.

L: Skap i oss evne til omsorg og ansvar.

Gjer oss til glade tenarar som lengtar etter å få gjera din gode vilje.

A: Hjelp oss å ta vare på alt du har skapt.

Signa oss alle i Jesu namn.

Amen.

Heidi Strand Harbo

(i Liturgiforslag for hovedgudstjenesten i Dnk, s.171)

2. Kirkekaffe med klima-samtale

Inviter ordfører, ansatt i kommunen med ansvar for klimaplan, en lokal bedriftsleder og en lokal kirkeleder til å møte opp på kirkekaffen til samtale med folk. De kan orientere kort om hva de gjør med klimautfordringen, og noen må forberede spørsmål/utfordringer. Dette kan være ungdom, presten, miljøengasjerte i menigheten e.a. som har forberedt dette på forhånd. Kirkekaffen denne dagen består av mye frukt/grønt, eller en suppe.

Idé fra Sør-Hålogaland

3. Plant et klimatre

Kirkens Nødhjelps tiltak omtalt i fasteaksjonsmateriellet (temahefte 2009, s 47): Som en del av gudstjenesten på Skaperverkets dag plantes ei rogn som et symbol på hvor viktig trær er. Rogna er hardfør og vokser over hele Norge. Ved for eksempel å lage en årlig markering ved treet på Skaperverkets dag kan dette bli en stadig påminnelse for menigheten og lokalmiljøet om klima og naturens betydning, Treet plantes utenfor kirken på en fin plass. (Kontakt evt. Kirkens Nødhjelp for å få et tre.)

4. Klimautfordring på sykkel

På miljødagen fredag 5.juni, eller annen dag, sykler en gjeng til ordføreren (el. annen sentral person i lokalmiljøet) og overleverer et klimabudskap. Få gjerne med skolebarn/-ungdom på dette. Klimabudskapet presenterer helt kort utfordringen vi står ovenfor og lister opp tiltak som kan gjøres, både nasjonale og lokale. Også store bedrifter kan få likende budskap overlevert. Budskapet slås også opp som en plakatt på døra til rådhus/bedrift. Tid og sted er avtalt på forhånd, og pressen er invitert. Ordfører/bedriftsleder kan gjerne ha fått budskapet på forhånd slik at de kan svare på hva de vil gjøre med det. Ressursgruppa i Sør-Hålogaland har laget et slikt budskap som også andre kan bruke. Det inneholder kirkens krav om rettferdig klimaavtale, pause i oljeletingen, satsing på bioenergi, satsing på sykkel og tog. (Se nedenfor).

Ved denne markeringen inviterer man offentlig ordfører/leder til Skaperverkets dag-gudstjeneste og kirkekaffe med et opplegg der.

Idé fra Sør-Hålogaland

KlimaVett for kirker

**Skaperverket – Vårherres perle!
Trø Fram for jordas helse!
Trø Fram for menneskers liv!**

Klimaendringene truer skaperverket
Fattige mennesker i sør rammes hardest
Klimautslippene våre må ned med 40 % innen 2020
Vi kan alle bidra - nå!
Vårherres perle skal være et godt sted å leve!

KlimaVett er handling med kunnskap

Her er gode forslag for å få ned klimautslippene:

1. Ta klimaoppgaven inn i gudstjenester og menighetsarbeid
2. Bli Grønn Menighet, eller Miljøfyrtårnsertifisert
3. Tal de fattiges klimasak i lokalmiljøet
4. Bruk avansert styring av oppvarmingen
5. Sats på bioenergi og varmepumper
6. Kjøp miljø- og Fairtrademerkede varer
7. Reis mindre! Gå over til mer miljøvennlig transport
8. Oppnevnt Miljø- og Rettferdskontakt og delta på årlig seminar
9. Søk Enova om støtte for omlegging til miljøvennlig energi
10. Alle investeringer skal redusere klimautslippene – ikke øke dem

Hilsen Trø Fram 2009,
Sør-Hålogaland bispedømme, Tolder Holmers vei 11, 8003
Bodø.

Kontaktperson: Brita Bye (bb@kirken.no) og Sigmund Gulliksrud (sg@saltalkirken.no)

5. ”Slik gjør vi” – i Nidaros

Skaperverkets uke

Nidaros bispedømme v/ Ressursgruppen for miljø, forbruk og rettferd utfordrer menighetene til å markere skaperverkets uke – for eksempel uke 23 (1.-7-juni). Menighetene oppfordres til å arrangere en ”skaperverkets gudstjeneste”, gjerne i form av friluftsgudstjeneste.

Klimabussen

Ved hjelp av en spesialinnredet hybridbuss, skal konkrete teknologiske eksempler, informasjonsmateriell, og ikke minst personer med teknologi og samfunnsfaglig kompetanse fra mange samarbeidspartnerne nå ut til et bredt spekter av målgrupper i kommunene i tillegg til politikere og kommuneadministrasjon. Alle 25 kommuner i Sør-Trøndelag skal få besøk av ”Klimabussen” i løpet av 08. 06.09 – 01.11.09.

Med utgangspunkt i tilbudet fra mange samarbeidspartnerne, deriblant Nidaros Bispedømme, arbeides det nå forløpende med å få på plass programmet for bussbesøket i samarbeid med den enkelte kommune. Målet er å tilpasse dette tilbudet til kommunens eget behov for kompetanseheving og kommunikasjonsbehov overfor egen befolkning.

Vann-dag

Ressursgruppen arrangerer 13.september 2009 en Vann-dag på museets Kystens Arv i Statsbygd.

Se videre www.nidaros.no

6. Stetind-erklæringen

Gleden ved å leve naturvennlig

En arbeidsgruppe bestående av kirkefolk og naturvernere (Finn Wagle, Børge Dahle, Nils Fårlund, Siri Næss o.a) har startet et prosjekt ”Gleden ved å leve naturvennlig” der Norges nasjonalfjell *Stetind* i Tysvær kommune, Nordland, spiller en symbolsk og naturlig rolle.

De arbeider ut fra Stetind-erklæringen, og oppfordrer alle mennesker av god vilje til å følge deres eksempel (se nedenfor). Videre arbeides det med et ”Festskrift til naturen” i bokform, et Stetind-seminar 28.-30.6.2009 og en ”Stetind-konferanse” 30.7.-3.8.2010 i samarbeid med Tysvær kommune.

Kontaktperson: Børge Dahle (borge.dahle@nih.no)

Vi har etter hvert forstått

*at vår levemåte har skjebnesvangre konsekvenser for natur og menneske
og dermed for alt liv på jorden.*

*De utfordringer vi står overfor som enkeltmennesker og som fellesskap,
er ikke bare av økonomisk og teknologisk karakter. De handler
om verdier og om vår grunnleggende selvforståelse som mennesker.*

Vi erkjenner at

- *Natur og menneske utgjør en helhet og et skjebnefellesskap:
Naturen er kulturens hjem*
 - *Livet handler om de forhold vi er vevet inn i:
Alt liv er liv i avhengighet*
 - *Naturverd og menneskeverd er på det nærmeste forent:
Det vi gjør mot naturen, gjør vi mot oss selv*
- *Det finnes intet annet liv enn det sårbare og derfor alltid truede liv*
- *Engasjementet for naturen er også et engasjement for økt rettferdighet:
Vår levemåte rammer særlig den fattige delen av jordens befolkning, urbefolkningene og
generasjonene som kommer etter oss*

Vi vil

- *Arbeide for en fornyet forståelse av forholdet mellom natur og menneske*
 - *La denne forståelsen prege våre valg,
både som enkeltmennesker og som fellesskap*
 - *Finne gleden ved å leve naturvennlig:*
- Det finnes ingen vei til naturvennlighet, naturvennlighet er veien!*

Menneskets muligheter er store, både til å skape og legge øde.

*Vi vil i denne skjebnetid vise ansvar og forplikte oss
til en tenke- og levemåte som tjener livet.*

Jeg/vi vil arbeide for å innfri Stetind-erklæringen:

*Børge Dahle Øystein Dahle Nils Faarlund Aage Jensen,
Eirik Myrhaug Siri Næss Finn Wagle.*

7. Diverse ressurser

Følg med på diverse nettsider:

www.kirken.no/miljo - snart: www.gronnkirke.no

www.kirkensnoedhjelp.no

www.kui.no

www.norgeskristneraad.no

www.klimakirken.no

www.klimaklubben.no

www.treet.no

- Aktuelle kampanjer (for eksempel underskrift for en rettferdig klimaavtale)
- Klimaklubben: Jobbe med eget klimaregnskap
- Klimaløftet. Regjeringens informasjonskampanje om klima
- Grønne menigheter
- Bli med til København! (Båtreise 12.-14.12. til FNs klimatoppmøte). Se Kirkens Nødhjelps nettside